

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

2 жовтня 2025 року

Біла Церква

2025

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Комарова Н.В., д-р філософії.
Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 78 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

землю, озиралися на череву, безцільно пересувалися, обережно лягали, стогнали, перекочувалися по землі та знову вставали. Характерним симптомом був періодичний стогін. Температура тіла у більшості тварин залишалася в межах норми, однак у 2 із 5 випадків реєструвалася субфебрильна гіпертермія (38,5–39,0 °С). Частота пульсу перебувала на нижній межі фізіологічної норми (22–25 уд./хв), дихання було без змін (9–15 дихальних рухів/хв). Надалі спостерігалися анорексія, нашарування сірого кольору на язичі, гнильний запах із ротової порожнини. Перистальтика тонкого кишечника в перші дні захворювання зберігалася, однак на 3–4-й день послаблювалася; перистальтика товстого кишечника була зниженою з початку хвороби. Дефекація відбувалася рідко, калові маси були щільними.

Таким чином, проведені дослідження засвідчили, що захворювання з синдромом колік є поширеними серед коней приватних господарств, а їх виникнення здебільшого зумовлене порушеннями умов годівлі та утримання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Review of the literature on pain in horses during colic: Understanding visceral abdominal pain for the right therapeutic choice / S. Sourokou Sabi et al. Asian Journal of Biology. 2024. 20 (6). P. 60–66. DOI:10.9734/ajob/2024/v20i6415
2. Delice Ş.E. Colic in horses: Effects of dietary factors. Turkish Journal of Agriculture – Food Science and Technology. 2024. DOI:10.24925/turjaf.v12i6.1088-1092.6674
3. Bland S.D. Equine colic: A review of the equine hindgut and colic. Veterinary Science Development. 2016. 6 (1). DOI:10.4081/vsd.2016.6223
4. Lara F., Castro R., Thomson P. Changes in the gut microbiome and colic in horses: Are they causes or consequences? Open Veterinary Journal. 2022. 12 (2).
5. Debre Zeit Study. Equine colic: clinical epidemiology and associated risk factors in and around Debre Zeit. Veterinary World. 2023. P. 1408–1414.

Секція 5. ВЕТЕРИНАРНА ХІРУРГІЯ ТА АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ

УДК 636.09:616-007.43:617:55-089

ЧОРНОЗУБ М.П., канд. вет. наук, **ЄМЕЛЬЯНЕНКО О.В.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЗАХВОРЮВАННЯ ТА ВАДИ УРАХУСА ЗА ГРИЖ У ТВАРИН

Описано клінічні випадки захворювань і вад урахуса, виявлені під час герніотомії у тварин: норицю урахуса у телички, кісту урахуса та його незакупорення у поросят. Наведено особливості оперативних втручань за таких захворювань і вад у тварин.

Ключові слова: телята, поросята, пупкова грижа, урахус, нориця, кіста.

CHORNOZUB M., candidate of veterinary sciences, **EMELIANENKO O.**, candidate of veterinary sciences
Bila Tserkva national agrarian university

DISEASES AND DEFECTS OF THE URACHUS FOR HERNIA IN ANIMALS

Clinical cases of diseases and defects of the urachus, detected during herniotomy in animals, are described: urachus fistulous tract in heifer, urachus cyst and its non-closure in piglets. The features of surgical interventions for such diseases and defect in animals are presented.

Keywords: calves, piglets, umbilical hernia, urachus, fistulous tract, cyst.

Грижі є досить поширеним хірургічним захворюванням сільськогосподарських та дрібних домашніх тварин. Здебільшого їх виявляють у свиней, а найбільш уразливою групою є поросята до відлучення, у яких діагностують пупкові та пахвинно-мошонкові грижі [1]. Також є випадки виявлення пупкових гриж у телят. Окремі дослідники зазначають [2], що їх було виявлено в 1,7 % від обстежених 1053 телят, а максимальна частота виникнення була у віковій групі 1–3 місяці. Основними причинами цих гриж у телят вважають генетичний компонент, надмірне натягування плода значного розміру під час родів та перерізання

пуповини занадто близько до черевної стінки [3]. Однак багато пупкових гриж є наслідком пупкового сепсису [4].

У разі пупкової грижі гризовим отвором слугує пупок – кільцеподібної форми отвір на місці прикріплення пуповини до вентральної черевної стінки плода. Складовими пуповини (пупкового канатика) є дві пупкові артерії, одна (інколи дві) пупкові вени, урахус (сечова протока, що сполучає дно сечового міхура із навколоплідними водами) та вартонові драгли (гелеподібна субстанція, що містить нитки тонкого колагену, фібробласти і велику кількість гідрофільних молекул гіалуронової кислоти), оточені оболонкою із ектодермального епітелію амніону. Упродовж перших 2–6 днів життя у череві судини спадаються, із часом заростають (облітеруються), редукуються і перетворюються у фіброзні тяжі: пупкова вена – у круглу зв'язку печінки, пупкові артерії – у парні бічні зв'язки сечового міхура, а урахус – у серединну сечоміхурово-пупкову зв'язку [5].

За оперативного лікування пупкових гриж у тварин інколи трапляються випадки, коли урахус не облітерувався, а мав певні захворювання чи вади. **Метою** нашої роботи є опис клінічних випадків виявлення захворювань і вад урахуса під час герніотомії у телят і поросят.

Результати дослідження. Клінічний випадок 1. У клініку поступила теличка задовільного загального стану, віком 4,0 міс., вагою 80 кг із пупковою грижею. Під час обстеження було встановлено, що грижа вправна, гризовий мішок мав округлу форму і розмір 10×12 см, а гризовий отвір – овальну форму і розмір 4×6 см. На поверхні гризового мішка не було пошкоджень, однак відразу позаду нього виявлено круглої форми кратероподібне заглиблення (виразку), вкрите гнійним ексудатом, діаметром біля 3 см з отвором (рис. 1). Під час його обстеження гудзикуватим зондом виявили, що інструмент занурювався в нього у напрямку тазової порожнини на глибину 25 см. Було поставлено попередній діагноз – нориця урахуса. Для лікування тварини та уточнення діагнозу було виконано герніотомію і діагностично-лікувальну лапаротомію. Спочатку зробили медіанний розріз черева (біля 15 см) попереду молочної залози. Це дозволило виявити, що замість редукованого урахуса мав місце щільний, округлий тяж діаметром 2 см, спрямований до сечового міхура. Для його резекції якомога ближче до сечового міхура на нього наклали дві лігатури, між якими перерізували сам тяж (рис. 2). Потім циркулярним розрізом відокремили виразку із норицею від оточуючих тканин черевної стінки позаду гризового мішка та видалили резектований урахус. На завершальному етапі операції швами закрили лапаротомну рану, ампутували гризовий мішок та закрили швами гризовий отвір і шкірну рану.

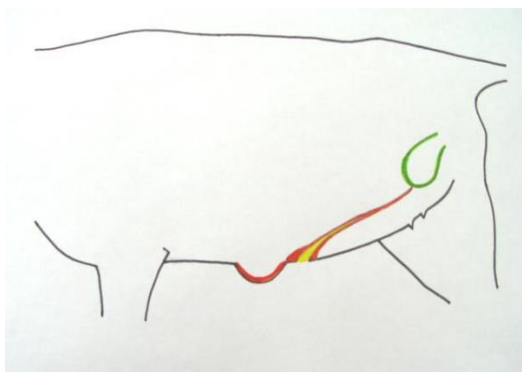

Рис. 1. Схематичне зображення пупкової грижі та нориці урахуса у телички.

Рис. 2. Резектована частина урахуса у телички.

Клінічний випадок 2. У клініку поступила свинка задовільного загального стану, віком 3,0 міс., вагою 35 кг із пупковою грижею. Під час обстеження було встановлено, що грижа невправна, гризовий отвір пропальпувати неможливо, гризовий мішок мав щільну консистенцію, округлу форму і розмір 15×15 см, але замість дна мішка мала місце гнійно-некротична виразка, яка по величині відповідала його ж діаметру (рис. 3). Для лікування тварини було виконано герніотомію, послідовність етапів якої відрізнялася від класичної

через наявність великої виразки та ознаки невправної грижі. Спочатку було виконано циркулярний розріз по основі (устю) грижового мішка і відпрепаровано шкіру. Потім із лівого боку обережно розігнули потовщений серозно-фасціальний шар грижового мішка з метою проникнення у його порожнину. У порожнині мішка було виявлено округле, флюктуюче утворення діаметром 5–6 см і товщиною стінки 1,5–2,0 мм, яке продовжувалося у черевну порожнину і мало спайки із внутрішньою поверхнею мішка та грижовим отвором. Після незначного розширення грижового отвору вдалося вивести назовні решту виявленого утворення, від якого у черевну порожнину ще йшов тяж діаметром 0,5 см у напрямку сечового міхура (рис. 4). Якщо описувати виявлене утворення і його локалізацію, то по формі воно нагадувало кеглю для гри у боулінг, при цьому більша його частина (діаметром 7–8 см) перебувала у черевній порожнині, менша – у грижовому мішку, а тонка шийка між ними – у грижовому отворі. Це була кіста урахуса.

У заключному етапі оперативного прийому на урахус наклали лігатуру, вище якої його перерізували і видалили кісту, а також ампутували грижовий мішок аж до основи (грижового отвору). На завершення трьома поверхами швів закрили крижовий отвір, рану підшкірних шарів та шкіри.

Рис. 3. Пупкова грижа у свинки, ускладнена виразкою.

Рис. 4. Кіста урахуса за пупкової грижі у свинки.

Клінічний випадок 3. У поросяти задовільного загального стану, віком 2,0 міс., вагою 25 кг виявлено вправну пупкову грижу розміром 4×5 см, а на грижовому мішку – гнійну виразку. Під час герніотомії за класичною методикою було виявлено не лише виразку шкіри мішка, а й поширення процесу на серозно-фасціальний його шар. Це змусило виконати ампутацію грижового мішка аж до черевної стінки (грижового отвору). Однак у процесі його відрізання виявлено тяж діаметром 2–3 мм, що кріпився до дна мішка і прямував через грижовий отвір у напрямку тазової порожнини. Під час його перерізання із нього потекла сеча, що свідчило про його незакриття у 2-місячної тварини. На куску урахуса було накладено лігатуру й операцію завершено закриттям грижового отвору та рани шкіри і підшкірних шарів.

Висновок. За герніотомії пупкових гриж у тварин трапляються випадки захворювань та вад урахуса (нориця, кіста, незакриття), які слід враховувати і відповідно на них реагувати у залежності від обставин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козій В.І., Чорнозуб М.П., Полтавець А.В. Поширення та структура грижоносійства у свиней в умовах сучасного свинарського комплексу. Наук. вісник вет. медицини: зб. наук. праць. Біла Церква, 2014. Вип. 13 (108). С. 114–117.
2. Rahman Md.M., Sultana S., Ali Md. Z., Hassan Md.Z. Prevalence of umbilical hernia of calves and its risk factors at Tangail Sadar of Bangladesh. Asian Australas. J. Biosci. Biotechnol. 2017. Vol. 2 (2). P. 154–158.
3. Masakazu S. Umbilical hernia in Japanese black calves: A new treatment technique and its hereditary background. J. Live Med. 2005. Vol. 507. P. 543–547.
4. Steenholdt C., Hernandez J. Risk factors for umbilical hernia in Holstein heifers during the first two months

after birth. J. Am. Vet. Med. Assoc. 2004. Vol. 224. P. 1487–1490.

5. Baird A.N. Umbilical Surgery in Calves: Review article. Veterinary Clinics: Food Animal Practice. 2008. Vol. 24. Issue 3. P. 467–477.

УДК: 929ВЛАСЕНКО636.09:617

РУБЛЕНКО М.В., д-р вет. наук, **ІЛЬНИЦЬКИЙ М.Г.**, д-р вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ВНЕСОК АКАДЕМІКА ВЛАСЕНКА В.М. У РОЗВИТОК ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ І БІЛОЦЕРКІВСЬКОЇ ШКОЛИ ВЕТЕРИНАРНИХ ХІРУРГІВ

Напрямки наукової діяльності академіка Власенка В.М.: анестезіологія та оперативна хірургія; зубощелепова хірургія; кістково-суглобова патологія у продуктивних тварин; ендокринологія метаболізму, лазерна хірургія, організація та економіка ветеринарної медицини.

Ключові слова: ветеринарна медицина, анестезіологія та хірургія, лазерна хірургія і терапія, реформи ветеринарної служби.

RUBLENKO M.V., doctor of veterinary sciences, **ILNITSKY M.G.**, doctor of veterinary sciences
Bila Tserkva national agrarian university

CONTRIBUTION OF ACADEMICIAN VLASENKO V.M. TO THE DEVELOPMENT OF VETERINARY MEDICINE AND THE BILA Tserkva SCHOOL OF VETERINARY SURGEONS

Areas of scientific activity of Academician Vlasenko V.M.: anesthesiology and operative surgery; dentofacial surgery; bone and joint pathology in productive animals; metabolic endocrinology, laser surgery, organization and economics of veterinary medicine.

Key words: veterinary medicine, anesthesiology and surgery, laser surgery and therapy, reforms of the veterinary service.

Власенко В.М. – непересічна людина, відомий і заслужений організатор аграрної і ветеринарної освіти, один із реформаторів сучасної служби і практики ветеринарної медицини, розбудовник школи ветеринарної хірургії в Україні, основоположник застосування лазерного випромінювання у лікуванні хвороб тварин.

Коло наукових інтересів Власенко В.М. виявилось багато цільовим: анестезіологія та оперативна хірургія; зубощелепова хірургія; кістково-суглобова патологія у продуктивних тварин; ендокринологія метаболізму та м'ясна продуктивність у великої рогатої худоби і свиней; епідеміологія незарної патології та екосистем; обґрунтування використання високоенергетичних і низькоінтенсивних лазерів; організація та економіка ветеринарної медицини.

Наукову діяльність Володимир Максимович розпочав ще з часів свого студентства на кафедрі анатомії під керівництвом доцента Манзія С.Ф. – в майбутньому відомого вченого морфолога. Після закінчення 1961 році ветеринарного факультету Білоцерківського сільськогосподарського інституту з відзнакою працював ветеринарним лікарем, а в 1964 році вступив в аспірантуру до професора А.Ф. Бурденюка – одного із фундаторів із світовим іменем ветеринарної ортопедії продуктивних тварин.

В аспірантурі кафедри хірургії Білоцерківського СГІ він плідно працював з іншими аспірантами – майбутніми деканом факультету вет. медицини та першим директором Інституту після дипломного навчання ветеринарних лікарів Бабаком І.М. і професором Паньком І.С.. Власне, саме вони втрьох стали першими випускниками школи ветеринарних хірургів професора Бурденюка А.Ф.

В цей період, підготувавши і захистивши в 1967 році кандидатську дисертацію на тему «Морфологічні та функціональні зміни у поросят після зрізання зубів», Власенко В.М. також провів комплекс досліджень і розробив методики блокад нервів голови, вивчив розвиток зубів у свиней в онтогенезі, реактивні властивості пульпи зубів, методику пункції черевної